

7. Bonanno, G. A. Loss, trauma, and human resilience: Have we underestimated the human capacity to thrive after extremely aversive events? *Journal American Psychologist*, 59 (1), 2004. P. 20-28.
8. Cacioppo, J. T., Patrick, W. Loneliness: Human Nature and the Need for Social Connection. W.W. Norton & Company, 2009.
9. Beck, A. T. Cognitive Therapy of Anxiety Disorders. Guilford Press, 2011. 628 p.
10. Rutter, M. Resilience: Concepts, Findings, and Implications. *Journal Child Development*, 85(1), 2019. P.1-12.

Марія Підгурська

*старший викладач кафедри психології та соціальної роботи,
Західноукраїнський національний університет*

Віталій Нюня

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 231 Соціальна робота,
Західноукраїнський національний університет*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

В умовах сучасної української інтеграції підвищуються вимоги до якості підготовки фахівців у закладах вищої освіти. Управління персоналом, соціальною інфраструктурою, виробничими процесами вимагає інтегрованих знань і умінь. Професійних успіхів досягають, як правило, широко ерудовані особистості, які володіють не тільки глибокими професійними знаннями, але вільно орієнтуються у сферах соціального, економічного, культурного життя, виступають носіями передової культури. Висунута У. Моррісом наприкінці ХІХ ст. ідея «співдружності мистецтв» давно перетворилася у вагомий економічний фактор, який визначає рівень розвитку новітніх технологій, освіти і культури сучасних країн.

Тому культура стає важливим фактором соціалізації майбутнього фахівця. Навчальними програмами ЗВО України передбачено вивчення таких дисциплін як етика, риторика. Мета полягає не лише у засвоєнні молоддю духовних надбань людства та рідної культури, але й наближенні змісту навчальних програм з культурологічних дисциплін до завдань, що пов'язані з конкретною спеціалізацією студента, місцем його працевлаштування.

Культосвітня робота у загальноосвітній школі часто зводиться до обов'язкових заходів з боку шкільного керівництва, молоді відводиться пасивна роль. Як результат – студент-першокурсник не має достатнього досвіду засвоєння культури, сформованих естетичних смаків, уподобань та ідеалів. Значну частину студентства складають випускники шкіл із сільської місцевості, невеличких міст, де інфраструктура культури обмежена роботою бібліотеки, клубу, церкви. Ця група молоді орієнтована на пасивне сприймання культури через екран телевізора, обрядовість, Інтернет. Принцип самоорганізації студентського колективу вимагає усвідомленого ставлення до формування особистої культури, відповідно вступ до ЗВО пов'язаний із

активним прилученням молоді до різноманітної культури на вищому, з теоретично-понятійною базою, рівні.

Важливу роль у процесі гармонійного розвитку особистості відіграє оточення і культурне життя в місті чи регіоні, де розташований ЗВО. Наявність великих бібліотек, театрів, музеїв, пам'яток архітектури і мистецтва, розважальних центрів, церковного життя сприяє залученню студентів до культурної сфери. Відсутність належної інфраструктури негативно позначається на культурному розвитку студентів. Тому важливим фактором соціалізації особистості є активне використання наявного культурного потенціалу регіону.

Відомо, що виховання – це цілеспрямований, запланований, спеціально організований вплив на людину, в результаті чого у неї формується і закріплюється система певних якостей. Виховання може здійснюватися лише при принципах співпраці і партнерства. Оскільки виховання розуміємо не як сталу даність, а як процес, то закономірно, що воно потребує постійного вдосконалення, корекції і відповідного управління.

Пройшовши значний шлях становлення, формування різних якостей розвитку здібностей, набуття досвіду соціалізації, молодь вступає до закладів вищої освіти. Студенти-першокурсники вже сформували основи світогляду і моральні цінності, прищепили певне ставлення до праці, у них вже є естетичні смаки та ідеали, вони розвинулися фізично. Однак, шлях становлення особистості ще не завершений. Завдання викладача – побудувати певне виховне середовище для подальшого розвитку і формування особистості студента. Студентство як соціальна група виступає як об'єкт виробництва предметом якого є не річ а сама особистість. Отож, головною формою виробництва є освітня діяльність.

Основне завдання викладача – допомогти студенту знайти себе. Викладачі мають допомогти студентові стати суб'єктом діяльності, а основою цієї діяльності є самовдосконалення та самоствердження. Кожному викладачу необхідно знати психологічні особливості студентського віку, адже цей вік має свою неповторну специфіку.

Соціологи стверджують, що вік від 17 до 25 років є доленосним періодом життя людини. Цей вік можна охарактеризувати так: сміливість, рішучість, оптимізм, самостійність, прямолінійність, самокритичність, зрілість у розумовому відношенні, переконаність, критичне, іронічне ставлення до викладачів, несприйняття лицемірства, грубості. Цей вік є піком інтелектуальних та пізнавальних можливостей, прийняття відповідних рішень, вибору професії та вибору супутника життя, створення сім'ї.

У студентські роки інтенсивно відбувається розвиток і виховання, становлення особистості, професійна підготовка майбутніх фахівців.

Студенти є складовою частиною молоді – для них характерні особливі умови життя, побуту і праці, психологія і суспільна поведінка, система ціннісних орієнтацій.

Важливою особливістю студента є активна взаємодія з різними соціальними утвореннями суспільства. висока інтенсивність спілкування є специфічною рисою студентів. Студент має не тільки свої певні погляди на світ, але й своє місце у цьому світі. При організації виховної роботи необхідно

розвивати у студента усвідомлення, що він є носієм певних цінностей а також значущою особистістю.

Випускники ЗВО поповнюють українську еліту, тому інституції українського суспільства повинні турбуватися про постійне вдосконалення системи освіти та виховання.

Нашій державі зараз бракує професійної та патріотичної еліти, що формує політичну владу. Тому, необхідно зосереджувати студентство на патріотичне виховання. Адже, патріотизм це не лише любов до нації, це і необхідність боротьби за політичну, культурну і економічну свободу. Викладачі повинні виховувати патріота-борця, патріота-будівельника незалежної України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янова Н. Сучасне суспільство у контексті формування національної еліти України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Українознавство. Вип. 14. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2010. С. 30-32.
2. Троїцька Т. Антропологічні засади соціалізації студентської молоді в полікультурному суспільстві: проблеми, колізії, рецепції. Полікультурність, діалог і злагода: українські реалії. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (22-23 травня 2008 р.) Мелітополь ТОВ "Видавничий будинок ММД", 2008. 304с. С.68-70.

Ярослав Дикий

*здобувач третього рівня вищої освіти (PhD) зі спеціальності 053 Психологія,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник – Анатолій Фурман,
доктор психологічних наук, професор
Західноукраїнський національний університет*

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДЕТАЛІ У ДОСЛІДЖЕННІ СТРЕСОВИХ ПОДІЙ

Психосоціальні аспекти життєдіяльності особистості в умовах суспільної невизначеності є важливою для дослідження темою, адже відсутність звичного і прогнозованого перебігу життя та велика кількість емоційно-забарвленої інформації, що дуже швидко поширюється за сучасних умов є стресогенними факторами, які можуть зумовити низку як психічних проблем, так і фізіологічних розладів, а саме спричинити дезадаптацію, підвищену тривожність, депресивні стани, серцево-судинні захворювання, хвороби шлунково-кишкового тракту та ін. Перелічені проблеми неодноразово ставали предметом досліджень таких видатних вітчизняних та закордонних науковців: Г. Сельє, У. Кеннон, Р. Сапольські, Л. Наугольник, М. Ковалів, та ін. Здебільшого вони звертають увагу на окремі стресогенні чинники як одиниці чи елементи психологічного аналізу, проте не надають належного значення проблемі психологічних деталей та психологічному деталюванню як процедурі виокремлення важливих ковітальних мікроподій.